

Нов епископ...

От стр. 1

Вечерната служба, на която нареченият за епископ за последен път служи в свещенска степен, бе извършена в катедралния храм на града „Св. Успен Богородица“. В съслужението, оглавено от високоросенския Славенски митрополит Йоанкич, взеха участие архiereи и свещенослужители от Българската, Руската, Грузинската, Румънската, Гръцката и Американската православна църква.

В утрото на 23 март блявният народ посрещна в близкия митрополитски храм „Св. Марина“ високоросенските митрополити: Славенски Йоанкич, Видински Дометян, Варненски и Великопреславски Кирил, Белогорски Кирил, Грозни, Русенски Нестор, Илєвски Игнатий, Старозагорски Галактион, Ловчански Гавриил, Пловдивски Николай; просвещените епископи: Деволски Теодосий, Велички Синоий, Агатонийски Борис; архимандритите: Сергий – ректор на Пловдивската духовна семинария, Висарийон – игумен на манастира „Св. Троица“ на Кръстова гора, Антим – протосинег на Видинска митрополия, Януариу – игумен на Шипченския манастир.

В празничната св. Литургия взеха участие и архiereите Герасим и Давид от Грузинската православна църква, архим. Иероним (Крепу) – представител на Румънската православна църква в Сегедина, митрофорен прот. Александър Каринг – представител в Българската Православна църква, прот. Нестор Опра – представител на Румънската православна църква в страната ни, прот. Дейвид Махадий от Американската православна църква, свещенослужители от Гръцката православна църква.

Нареченият за епископ архим. Антоний изповяда прат архiereи и богомолния народ вярата си, че осъзнава висотата на служението, към което пристъпва и тържествено обеща да пазя чистотата на свята православна вяра такава, каквато са ни я завещали апостолите и светите отци, и вярно да я преподава на своите пасоми, да спазва каноните и Устава на Църквата, да пребъва в послушание към Църквата Христова, Светишата патриарх, Светия Синод на БПЦ и спаричкия си архiereй.

След това архiereите възлязох в светия оттар и пристъпва към акта на ръкоположението. Воден от архим. Дивоний и протодякон Стефан Марков, нареченият на епископски обиди три пъти четеше Престъ и коленича пред Го. Като позволява разтворено свето Евангелие върху главата на наречения за епископ, архiereите възлязоха върху ръцете си и измолиха да сиизидат на него светият Дух, който лекува нашите немощи и изпълня нашите недостатъци.

В киротония се включих и Врачанският митрополит Калинин, който участва в службата молитвено.

„Достоеи!“ – възгласи от содем митрополит Йоанкич, като последователно изнесе одаждите и символите на архiereйската власт, които получих новият епископ. След утвърдителния отговор „Достоеи!“ от страна на клира и народа новоръкоположеният епископ бе облечен в архiereйска одажда с сиголние.

След това светата Литургия продължи в обичайния си ред, като в нея за първи път в качеството си на архiereй взе участие и просвещенният Константински св. Антоний. След три ридничета, по време на първата си архiereйска служба той бе първенецството блясно след старшия архiereй.

В края на блясването на новия епископ блях пречеши в архiereйска одажда жезла. Приемствено следом към Константинския св. Антоний отпразнира Слово Високоросенчество Плавдивският митрополит Николай. Като припомни тежестта на архiereйското служение, но и наждадта Бог да ни укрепува в нашето немощно жезла. Приемствено следом Слово Константинския св. Антоний отпразнира св. Антоний да запази добрата си съвест и в новото си послушание – архiereйската грижа за киротоблявните и родолюбивы жители на блягословения от Бога Смоленския край, да се грижи прикладно и архiereйско за поведени му дят от църковния виноград, като знае, че Бог е с нас пред всички дни – наш Помощник, Покровител и Спасител!

В отговор епископ Антоний блягодаря на своя спаричкия архiereй за доверие и отеческата обид, с които го е дарил като негов протосинег и обид, че и като кирачен епископ ще остане негов верен духовен син.

Нареченият за епископ дава тържествени обещания за достойно архiereйско служение

Момент от чина на киротонията, на който пристъпва много архiereи от България и от сестрите-посестни Църкви

На тържеството сред официалните лица бяха министрите Петър Мутафчиев и Веселин Блявняков, областният управител Тоазор Петков, кметът на гр. Плавдив Славчо Атанасов, преседателят на Общинския съвет Йордан Комурджиев, кметцата на гр. Смолен г-жа Дора Янкова, гърничант консулт Плавдив Никос Митрофанов, господарта Нестя Манялджок и Дамитър Георгиев – ктатори, бизнесмен и общественици. По време на тържествения обяд в големия ресторат на хотел „Санкт Петербург“ те поднесоха поздравления към новия епископ от името на институтите и организациите, които представляват.

Текст и снимка:
Александра КАРАМИХАЛЕВА

Житие на св. Висарийон епископ Смоленски

Бжеме на нашите отци, действатият явилси с нас по Твоята крост, не ни лишавай от Твоите милости, но с техните молитви в мир насочвай нашите души.

(Тропар, глас 4)

Свещеномъчник Висарийон Смоленски пострадад през 1669 г., по време на старшинския насилствено попомокамедичване на блягарите в областта близо до днешния Смолен, при управлението на султана Мехмед IV. Онокарени били църквата „Св. апостолы Петър и Павел“, митрополията и блягословенското училище.

Турните поискали да заловят Смоленския епископ Висарийон, но той с голяма група блягари през една нощ успя да избяга и да се настани в село Райково. Наролът, покровител от духовния си водач, се съзвеза за нова борба с турците и упорито бранел вярата си. Така били залепени от помомкамедичване Райково и околните села.

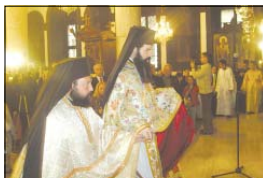
Епископ Висарийон

Смоленски преживял в село Райково една година. Турците обаче търпели стогоди вярата, го полюбят, та да няма кой да поддържа блягарите, отпаднали духом от сполетялото ги зло.

В ранното утрло на 29 юни епископ Висарийон търлянал до Долно за Горно Езеро, приружението от 10 души охранители, всички на коне и добре въоръжени.

Но ненадевно в долината се появила голяма въоръжена група турци. След тежкия и кръвлав бой турците заловили живи епископа и неговите охранители. Те се побегнали вярата, възрали им ръцете и ги повели към Смолен.

Там по заповяда на властта най-напред заловили се онпалти да убият епископ Висарийон да приеме момокамедичване и по този начин да

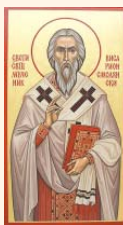
Архим. Антоний пристъпва към св. олар на киротонията си

Моментът на ръкоположението

С възгласа „Достоеи!“ митрополит Йоанкич причислява на архiereйската власт на новия епископ

Икона на св. Висарийон Смоленски от едноименния храм в Смолен

откупи живота си, понеже смятали, че ако този се смляси, много християни безотрутно ще последат примера му.

Епископът отговорил: „Човек, който има любов към бляженствена истина, с непоколебимият вяр вярата си. Смирта ми ще ме направя блясър!“ пред Бога.“

Тогав турците го

сблясали и започнали да кмсят с нарочно приготвени клещи парчета живи месо. Епископ Висарийон изтърпял тези джески мъки, без да се уплаши и без да моли за милост. Крватя се асела до тлялото на този смленски мъчник. След това го блях жестоко с железни пръчки, докато склони очи и изпаднал в невяст. Като го свестили, турците продължили зперката си гавра с мъчника. Накрая го поругали публично, като го развеждали гол из града за покар. Епископът понесъл в тази гавра съи смирение. Накрая един свирялел турчин излязал от тлялата и с острт нож го пробил в гърдите.

Моните му били положени в една от гравитните, блязо до хоршестето на Смолен. Така на 29 юни 1670 г. умрял мъченически епископ Висарийон. През 1987 година в манастира от Българската православна църква.

† Пловдивски митрополит НИКОЛАЙ

Поздравително слово към Константински епископ АНТОНИЙ

Обичин в Господа преосвещеный владыко Антоний,

На днешната свята Божественна литургия, отслужена от Преосвещеный Архирейски събор – високопресвещените митрополити и преосвещените епископи в реалната на аностоските приемници, ти, преосвещеный Владико, с Божественото пръстие придоби сугубата благодат на епископското служение. Озарен с благодатна светлина, която Бог пролива над всички, с която Сърцеведецът те озари, които пророчи в дълбините на душните ни и ни прави богорисими, която извади бег мара Св. Дух, по думите на св. Григорий Палама. Ти, преосвещеный владыко Антоний, по благодата на спасителния Бог промисля се преходи в неслухото, но благодатно служение на архипастър.

В своите пастирски наставления си, аи Павел поучава: „Верни са ти аз и аз: желане да имам епископство, добро нещо желане“ (1Тим. 3:1). Но това твое желане, което ти изповода пред правоправните архирей при наречението ти, трябва да бъде продукувано от дълбоко инвитање на съвестта и решителност със себоторпяние за вяра и востановителна служба в Църквата, да не в неомолитавна вяра и надежда в благия Бог промисля, с трезвеност, целомъдрост, скромност, почтеност, стравнолюбие, бидейки кратък, миролюбив и неспрохворлив, с величави съвети апостола (1Тим. 3:2-3). Слушайки мъртвите аностоски поучения, човек се да се убои от ти неслухоти изписвания, но същият апостол ни обкурава и въкурава с свидетелствата от него Божия уверение: „Стига ти Молята благодат, защото силата Ми е в немощ проявява“ (1Кор. 12:9). Наля и затова в светото таинство на христовата молитвено пригъване Божествената благодат, която лекува наша немощ и изважда онова, което не ни достига. С тази наша иржеждаме всички човеци страхи и неувереност по пътя на вяра, аспиринки се в слоната Господова. В света скръпие ще остане, не дерзайте. Аз победих света“ (Иван. 16:33). И възлюбеният Христов ученик ни уверява: „Който е рожен от Бога, побеждава света, а този, който побежда, който е победен – нашата вяра“ (1Иван. 5:3).

Преосвещеный Владико, от днес ти си пригван да бъдеш викари епископ на Пловдивския митрополит. Доста ти послужи с добра съвест като протосинел. Запази този дух на послушание и вяност към светата ни Църква и нейния Председател, към Св. Синод – съборното начало на свята Църква и към митрополита си. Така ще изпълниш по съвест и вадете обещания пред Църква и народ и нека Бог да ти въздаде според онова, което с любов и жертвеност изповлява.

Известно ни е твоего използване в Духовната семинария в Богословския факултет, както получих добра основа на богословско знание и правос-

лавно христовско възпитание. Служението, което предстои да ти въздаде като на мой викари епископ, е да положи архипастърска грижа за верните чедра, христовлюбивите и раздвиганите жители на благословения от Божия Смолянски край. Изпълнявай го с

преданост към светото Православие и църковното дело, с христовска доблест и милосърдие в служба на ближните, по примера на Смицелата. Който не дойде, да на Моу служав, но да послужи“ (Мат. 20:28).

Новото ти служение в епископски сан изиска новия и по-свършени условия и богослужебния живот и архипастърско учителство в създването чистотата на православното изповедание и вяност към свещените книги и устава на светата ни Църква. Стрени се към добро съдействие на неизменната на аностоска проповед там, където по Божия промисля си признан, като с постоянство внимавай на себе си и на учението, – защото, като поставяш тяти, и себе си със стисани, и ония, които те слушат“ (1Тим. 4:16).

Св. апостол Павел съветва ученика си аи Тимогей: „Никой да не предрязва мълчати ти, но биди образец за верните в слово, поведение, любов, дух, вяра и чистота“ (1Тим. 4:12). „Обичайта пастир полага душата си за овците“ (Иван. 10:11) и носи в себе си плодотворна на духа: „радоост, мир, милотворение, благожелание, вяра, кротост, въздръжане“ (Гал. 5:22-23).

И ти, първене в послушание към Църквата предстоити ти поприше, грижа се присъждо за поверения дая от църковния виноград, дердай, преосвещеный Владико, и наш – Бог е с нас през всички дни – инаш Помощник, Покровител и Спасител!

Присми този желане – символ на духовната власт, за да пасши повереното ти Христово наследство. За верните и послушните нека той бъде сила и утвърждение. А за неспорните и лезверните – ти го употребявай като желане за връщане и поддръка и на тожело на накатане.

Многолетно и благополудно служение, преосвещеный Владико!

Слово-отговор на Негово Преосвещеный епископ Константински епископ АНТОНИЙ

Ваши Високопресвещенства,
Ваши Пресвещенства,
уважаеми господа министри,
Ваши Превъзходителства,
на гласа на светата ни Църква, която даде братя и сестри!

Днес по благодатното освещение на Св. Дух и по решение на Свещия Синод на Българията православна църква се призова над мен Божествената благодат, която сугубо се излява върху ми, за да трына по пътя на епископското служение. На гласа на светата ни Църква, която ме призова към това високоотговорно служение в църковната йерархия, аз се отзовах с трепета на пророка: „ето

ме, Господи...“ и забвено с Псаломпеване – св. пророк цар Давид, и молитвита не възкликна: „Господи ми, Господи, пътя, по който трябва да вървя“ (Пс. 142:8). Велико е епископското служение и имва ново на себе си. Велико е, защото е брже на Христа и Сам Бог го основа в лицето на ветхозаветното свещенство и боголагодатните апостоли и приятели Христови. Велико е, защото има за задача да приведе земното към небесното, да синове възвеси да стигат синове Божии. Велико е, защото се сравнява с ангелското служение. Св. Григорий Богослов заявява, че извършители на това служение стоят с ангелите, словосъветят с архангелите, възнасят жертви в небесия жертичник, свещеностеят в Христа, прерязват търпението, възлюбват Божия образ, работят за небесния свят.

Някога древният пророк Моисей се приближи до Божията планина Хорив и чу гласа Господен изред торнащата камък: „Събуй дабуващ от неволята, защото местото, на което стоиш, е земя света“ (Их. 3:5). Местото, на което аз стою днес, е също свято, затова аз събвю общуна на зарбющото от нишете тремове саче и го облях с оцветеността в истините на светата православна вяра, както са ни я завещали св. апостоли и изживяли св. отци, че ревностно и неостолно ще изпълнявам каноните на св. ни Църква, прехети от велеските събори, че ще се съобразявам и изпълнявам всички решения на Св. Синод и БЦК. За тези обещания аз моля Бога Отца и наш Бже Помощник и Покровител, Наставник и Ръководител, да даде добър съработник Иисус Христов. Ще даям молитвено застъп-

ничество на преобладава си. Антоний Велики, благодатния ми небесен покровител. Ще проси молитвено ходатството на св. вича Марина, а чтири чедра, които аз имам, да се вадят в неслухотата им и ефирмий в продължение на пет години.

Ваше Високопресвещенство, обичай наши архипастърю, владыко Николай, преди повече от година аз бях поканил от Вас за протосинел на Пловдивската митрополити и Ваш помощник при управлението на сфаризицките дела. Тук аз се сърих, защото Вас ме повикнаше на едно отговорно служение, за което аз не бях готов, но прис, ища до уважаване си на Божията благодатна помощ, защото вече бях изрел обещанието Господу: „Господи, аз не дерзавне, а именно, че ще бъда винаги послушен в разпоредбите на св. Църква и в ще приемам бже ренит възлюбения поучения. Тогав, владыко, аз ще послушане. Въ широко разгърнатите своите бошавки обитая и с обич ме прехете не само като Ваш служител и помощник, но като истински Ваш духовен син. Не прехудат случаи да те ука на Вас, а молята рабство, за което се обръхам към Вас със сърце, изпълнено с благодарност, синова обич и признателност за помощта, която сте направили на служението ми като Ваш протосинел. Изра на тази онека бже предъверие, което отпращае към първоначално на си Църква Негово Свещеностеиство Митрополити и Помощники на преосвещените чедене на Св. Синод, да бъде размоделено в епископски сан и назначен за Ваш викари епископ. Ще ме изпълнявам в служението на Ваш духовен син, а Вас – мой ръководител и отец.

Благодаря вам, богомилари архипастери, за това, че благодатноще да възлюбите десница и възлюбите даята благодат на Св. Дух да слезе върху ми. Ще рачитам на вашата братска любов и млари съвети в изпълнението на архипастърското ми служение.

Благодаря на моите родители, които са ме отразили и възпитали, а така също, че ме подкрепяха по пътя на моето служение.

Благодаря на православното изпълнение и на всички вас, боголюбивы христови, които сте тук, за да ме подкрепите с вашите съричии и искрени молитви.

Ваше Високопресвещенства,

С трепет и умиление стою пред Божия престол, със сърце изпълнено с любов към Бога, съзнавайки предстоити, щедър ме изпълнявам на ардерей на св. ни Църква.

Затова молитвено отпращам върху към Светата Емвошница, Житворядата Йерусалим Троната Отец, Сия и Дух Светий, това съзнание за свещен даяте и отговорност пред Бога и Църквата да не ме напускат пред цялото време на моето служение, а нека Бог да изпълнява славата на неговото служение, да напълнята съгласиете ми в пътеката на правдата.

И накрая с думите на Псаломпеване ме възкликна: „Господи, аз не дерзавне, а именно, че ще бъда винаги послушен в разпоредбите на св. Църква и в ще приемам бже ренит възлюбения поучения. Тогав, владыко, аз ще послушане. Въ широко разгърнатите своите бошавки обитая и с обич ме прехете не само като Ваш служител и помощник, но като истински Ваш духовен син. Не прехудат случаи да те ука на Вас, а молята рабство, за което се обръхам към Вас със сърце, изпълнено с благодарност, синова обич и признателност за помощта, която сте направили на служението ми като Ваш протосинел. Изра на тази онека бже предъверие, което отпращае към първоначално на си Църква Негово Свещеностеиство Митрополити и Помощники на преосвещените чедене на Св. Синод, да бъде размоделено в епископски сан и назначен за Ваш викари епископ. Ще ме изпълнявам в служението на Ваш духовен син, а Вас – мой ръководител и отец.

Въдворяването на Константиийски еп. Антоний

В празник за цялата световна общност се преписа пореднашето в града на Константиийски еп. Антоний, хитроуспял на 13 март 2008 г. за викарен епископ на Пловдивския митрополит. Иванаго на си. Антоний става 462 години след св. Василия Смоленски, който в Пловдивският митрополит е бил в Родопите. Епископ Антоний ще отговаря както за Смоленска и за Кърджалийска духовна околина.

Той пристигна в града презавно с високороселението Пловдивския митрополит Николай ступина на 19 април, Лазарова събота, пред козела, в който бива отседнала постите, дошли от цялата страна за празничното събитие. Тук бива високороселението митрополити: Врачанския Калиник, Варненския и Великопрелаския Кирил, Русенския Неофит, преселението Траяновския еп. Климент и Асирянополския еп. Борне, високороселението архим. Висарон, архим. Димитрий и архим. Харалампий, свещенослужители от спарията и други. В литийно шествие всички се отпраща към близкия храм „Св. Висарон“, който ще бъде катедрал за града.

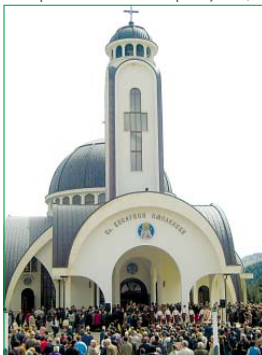
Празникът започна със св. Литургия, в която има участие всички присъстващи духовници во главе с Пловдивския митрополит Николай. Сред официалните гости на тържеството бива и народният представител д-р Томир Кучев, кметът на Смолян г-жа Дора Янкова, областните управители на Пловдив, Топор Нетков и на Кърджали Ангела Коджаманов, почетните граждани Златка и Топор Батков и др. общественици.

Богослужението бе извършено от великото песне на хористите от митрополитския хор и гостуващия спарийски църковен хор от Враца.

В края на богослужението спарийският архиепископ произнесе слово, в което благодари на Светейшия Български патриарх Максим и на Светия Синод на БПЦ, че са позволили млада гора да бива бариера и са удовлетворили молитвата му да бъде хитроуспял викарен епископ, който да се грижи за пасомите на Пловдивския край. В словото си спарийският архиепископ отпрати отеческа напътствия към св. Антоний и призова пасомите да слушат и почитат сво-

млада пастир и да го покрелят в архирейския му трудове. *(Пълна текст на словото аж. на стр. 7)*

В отговор викарният епископ Константиийски Антоний приветства събралите се гости и жителите на Смолян с думите: „Уважаемие преставители на българската държажество, боголюбиви родители, общини в Господа братя и сестри. Ето днес прекарваша прага на благоселените дивери на град Смолян, кметко Боготра присмисла ме из-

да изпълним свои архирейския длъг. Накрая ще отпраща молитва към светата Божия Маика с думите: „Всичкото си уповавание на тебе възлагам, Майко Божия, запиши ме под твои покров!“

Амни.“

Братско приветствие слово към спарийския архиепископ Пловдивския митрополит Николай, Константиийски еп. Антоний и смодияската обществено произнесе Негово Високороселението Врачанския митрополит Калиник. От името на спарийския съвет на Врачанския епископ произнесе Негово Високороселението Врачанския митрополит Калиник. От името на спарийския съвет на Врачанския епископ произнесе Негово Високороселението Врачанския митрополит Калиник. От името на спарийския съвет на Врачанския епископ произнесе Негово Високороселението Врачанския митрополит Калиник.

Митрополит Николай, като благодари на архирейците за архирейския спарийският общност, на всички присъстващи, че с идването си са направили размята на този ден да бъде пълен, благодари на родетата на града и ком-

подкроя и насърчава в пътя на мого служение. Ще се уповавам на Божията всемогъща ръка и молитвеното ходатайство на светитея Висарон Смоленския. Ще разчитам на мъдрото ръководство на мой митрополит дядо Николай, а също така на съдействието на урпатата на града и любовта на родоцини.

Обръщам се към всички вас, трудолюбиви християни, молете се за всички аз, кметко Боготра поставни на това високороселението служение, за

да изпълним свои архирейския длъг. Накрая ще отпраща молитва към светата Божия Маика с думите: „Всичкото си уповавание на тебе възлагам, Майко Божия, запиши ме под твои покров!“

Амни.“

Братско приветствие слово към спарийския архиепископ Пловдивския митрополит Николай, Константиийски еп. Антоний и смодияската обществено произнесе Негово Високороселението Врачанския митрополит Калиник. От името на спарийския съвет на Врачанския епископ произнесе Негово Високороселението Врачанския митрополит Калиник. От името на спарийския съвет на Врачанския епископ произнесе Негово Високороселението Врачанския митрополит Калиник.

Основният китор на храма адвокат Топор Батков пошри на настоятелството на храма „Св. Висарон Смоленския“ Евангелие от 1857 г.

Митрополит Николай, като благодари на архирейците за архирейския спарийският общност, на всички присъстващи, че с идването си са направили размята на този ден да бъде пълен, благодари на родетата на града и ком-

подкроя и насърчава в пътя на мого служение. Ще се уповавам на Божията всемогъща ръка и молитвеното ходатайство на светитея Висарон Смоленския. Ще разчитам на мъдрото ръководство на мой митрополит дядо Николай, а също така на съдействието на урпатата на града и любовта на родоцини.

Обръщам се към всички вас, трудолюбиви християни, молете се за всички аз, кметко Боготра поставни на това високороселението служение, за

да изпълним свои архирейския длъг. Накрая ще отпраща молитва към светата Божия Маика с думите: „Всичкото си уповавание на тебе възлагам, Майко Божия, запиши ме под твои покров!“

Амни.“

Братско приветствие слово към спарийския архиепископ Пловдивския митрополит Николай, Константиийски еп. Антоний и смодияската обществено произнесе Негово Високороселението Врачанския митрополит Калиник. От името на спарийския съвет на Врачанския епископ произнесе Негово Високороселението Врачанския митрополит Калиник. От името на спарийския съвет на Врачанския епископ произнесе Негово Високороселението Врачанския митрополит Калиник.

Основният китор на храма адвокат Топор Батков пошри на настоятелството на храма „Св. Висарон Смоленския“ Евангелие от 1857 г.

Митрополит Николай, като благодари на архирейците за архирейския спарийският общност, на всички присъстващи, че с идването си са направили размята на този ден да бъде пълен, благодари на родетата на града и ком-

Архиепископите, изшли участие в празничното богослужение

Преселението Константиийски еп. Антоний по време на свята Литургия

Врачанския митрополит Калиник чете притретието си

Адвокат Топор Батков поддържа Евангелие на епископ Антоний

Божията любов и увери епископ Антоний в своята и в цялата обществено преданост, любов и неосотайва покреля, част притретието продължава с фолклорна програма на музикантите и танцовите от Лескоуновския филармонически ансамбъл „Орфей“ – Смолян, които преиздадоха обичая „лазаруване“.

След това призова гражданите да се дължат крепко към Църквата и епископ Антоний, защото Божията благодат, която е вярата и светата Църква.

Тя нарече този миг исторически, а която сърцата бива и възбудени с любовта и добростелени, че ги

покреля в добрите им начинания, за да се успеят те с успех.

След официалната част притретието продължава с фолклорна програма на музикантите и танцовите от Лескоуновския филармонически ансамбъл „Орфей“ – Смолян, които преиздадоха обичая „лазаруване“.

Текст и снимки: АЛЕКСАНДРА КАРАМИХАЛЕВА

Из християнското наследство на Родопите

**Спасовската базилика
край гр. Белово**

В панорамата на християнските култови места, разположени в Родопите и повесени на правника Възнесение Господне, от особено значение е местността Спасовица или Спасова черква край гр. Белово. Забележителна е с това, че там се намират останките на една от емблематичните рани християнски сгради на Балканите. Археологическите проучвания отнасят строгата на сградата към VI в. Отличителните ѝ размери за храм от първата половина на VI в. са дължина от 28 м и ширина, над 17 м, което я прави един от най-големите базилики в източния край. По ширината корнисуз е разделен от два реда колони на централна част и два странични кораба, които към сега са впаднали в единия от преддверията. Водостекът към храма са два от запад и по един от север и юг.

Забележителен елемент от архитектурата на Големата базилика е кръстното поместване, прилежно към южната част на преддверията. Основите му показват, че е квадратно, по откритите стени му очертават полуокръжни ниши, в южната част на пода полуокръжна куна и служеза за кръстелен купел. Запазените основи от необработени камъни, спонени с хоросан и изпукани тухли и слепотелите ири от тухли говорят за съчетаване на строително майсторство и усет за хармония.

Изисканя вкус на строителите на храма подчертават мраморните пергари и капители на колоните, фрагменти от които са намерени при разкопките и подовата настилка от правоъгълни червени плочки и парчета бял мрамор, наредени в геометрични форми.

Този забележителен археологически обект се създава от някои неговия изследователски екип изградил в IX в. епископия Левка и с предание за изграждане на манастир на същото място през XI в. Така или иначе до наши дни е останал топонимът Спасова черква и останките на една забележителна обект на християнската древност.

Манастирският комплекс „Св. Йоан Продром“

Той е разположен на десния бряг на р. Арда и днес се намира в рамките на съвременния град Кърджали. Католиклет (манастирският храм) от XI в. е изграден на мястото на трикорапна базилика от IX в. Предиолага се, че в този период манастирският комплекс става епископско средие, след това претърпява митрополитство, за което свидетелстват наидни гробници на висши духовници. В един от тях е открита уникална златоцветна копринена тъкан от XIII-XIV в., част от литургично одяние. През втората половина на XII в. храмът е зографиран с извизни стенописи.

След приключване на археологическите проучвания, продължили погостно в рамките на десетилет-

**Червената църква
край Перуицка**

Тя е още един уникален паметник на християнското наследство в Родопите. Строена е през втората половина на VI в. Централната и най-висока

част на храма е четирикорапна зала, чийто купол се е изписал значително над запазените и до днес 14-метрови руини.

Храмът е бил забележителен с визуалния вход, подчертан с колонада, с разположението на север от подпечет за кръщение с писцина (басейн), облянвана

За църковното строителство в Смолянска област

През 1834 г. са построени първите въоръдени църкви в Смолянска област. Това са „Успение Богородично“ – гр. Златоград и с. Широк лъка, „Св. Възнесение“ – с. Павловски, „Св. Атанас“ – гр. Чепелара и „Св. Илией“ – с. Чоманово. През 1838 г. се изграждат храмовете „Св. Никола“ в Устово, в Горно и Долно Райково, в Соколови, Момчиловици, Лявочево, Славигово, Петково и Полковник Сарфимово.

Почти всички средновековни църкви от XIX в. имат трикорапна планово-пространствена схема. Те са представителни постройки със солдани каменен градеж, със зидове, достигащи до 1 м широчина. Покрива са с традиционните свои каменни плочи (тигли), без външна архитектура украса. Имената на строителите им са известни най-вече от надписите, оставени по каменни блокове на фасадите, които посочват и годината на градежа.

По-известни от тях са: Мите Кирилов и Вело Саввацов от Чепеларе, Антон Каюлю от Пещера, Харит и Вълко Кисевици от Райково, Георги Хаджийски от Косово, Тодор Карбюшов от Сопища, Васил Димов от Югово, Дече Кранев от Върбово и много други. Друга характеристика особено за християнското културно строителство в Средните Родопи е, че поственно колото храмовете се изграждат църковно-училищни ансамбли, включващи в различните варианти църква, училище, камбанария, юстиция, къща за свещеника, заобиколени с високи огради.

Анкетни зографи, стенописали и зоиконисвали църквите в нашия край през втората половина на XIX в.

с розов мрамор, със стенописите и красната мозаича подова настилка.

Църквата, наречена „Червената“ заради тухлите, от които е градена, е издигната на изълво място от гледна точка на комуникациите, в близост до важните пътища от Тракия за Бяло море и от Константинопол за Западна Европа и съвременно в съседство на старо епископско светилище. Предиолага се, че храмът е повесен на някой мъченик за Христовата вяра.

Средновековната църква в с. Патаденица

Според преданията църквата „Св. Димитър“ в с. Патаденица, Пазарджик, е свързана с близкия Батунски манастир, разположен на северните склонове на Родопите. Архитектурните особености и запазените стенописи отнасят храма към XI-XII в. В църквата е намерен ктиторски надпис от 1060 г.

Григорий Куркува, висш византийски сановник, дук на Филিপюлос. С неговото име се свързва народното наименование на храма „Св. Куркуленци“, „Св. Куркуленци“.

Църквата е кръстова, с петстранна апсида. През XVIII в. е достроена към притвора. Местните легенди разказват, че храмът е спасен от поселенците на османските нашествия във на кърджалиите, като е бил заробен напълно здрав и кръстелен в кула. Стенописите са уникален образец на средновековното религиозно изкуство по българските земи от XII в.

са Алекси Атанасов, Димитър Шерев, Димитър Аспериадис, Димитър Христов и Георги Ксаф.

Родослав България, Гавраил Жуков, Шерю Тодорови и Петър Диманджиеви са най-често срещаните имена върху църковните изобрания от първите десетилетия на XX в., като последният работи и през 40-те години.

Интереси са и имените на Мило Балтов от гр. Стрелча, които икономисва единствено църквата „Рождение на Господ Богородица“ в с. Турен през 1829 г. До политическите промени през 1944 г. църковното строителство преминава през няколко епохи. Последният построена църква от това време е „Св. Йоан Рилски“ – с. Сръбница, 1942 г.

Следва продължително прехвърляне на църковната строителна традиция до 1996 г., през който период има само едно изключение – църквата „Св. Петър и Павел“ в с. Борново, построена през 1957 г.

През 1996 г. е построено новата на църквата „Св. Георги Победоносци“ в гр. Мадан се поставя началото на съвременното църковно строителство в Смолянска област. Изграждат се църкви в Невадено (1987 г.), Старъво (1988 г.), Пампорово (1989 г.). Първата неоклостроена църква е в с. Комаре, основана през 2003 г. Сега в центъра на гр. Смолян, върху основи на стария гробищен параклис „Св. Архангел Михаил“ е изградена осмата църква в територията на гр. с. Св. Василарий Смолянски“.

От началната 1834 г. до днес на територията на областта са построени общо 57 църкви.

ПРОДЪЛЖАВА АБОНИРАНЕТО ЗА 2008 г.

„Църковен вестник“

1 година	21,00 лв.
6 месеца	10,50 лв.
3 месеца	5,25 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНУД, София – 1000
ул. „Оборище“ №4
тел. 987-56-11, тел. факс 980-30-16
МО.Е: Танка Тончева Христова
e-mail: zvezden@dream.bg
РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ
Ръководител: г-н Христо.

Банков сметка на Синвудно издателство на БИЧ
УниКредит Булбанк – София, ул. „Алфалин“ № 58
IBAN: BG92UNCR6601018147018, BIC код: UNCRBG63

Сметане да се изпраща с пощенски надпис на банков сметка,
в които да се изпраща пощенски адрес и пощенски код на получателя.
„Църковен вестник“ съдържа свещенни текстове и е изобретение и не
бъва да се използва за банков изкуство.